

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleidende tekst

Het beleid

Op basis van de in december 2015 door de raad vastgestelde financiële verordening neemt het college in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bij de begroting ten minste op de verplichte onderdelen op grond van artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. In dit artikel is het volgende opgenomen:

1. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:
 - a. de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
 - b. alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.
 - c.
2. De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat ten minste:
 - a. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
 - b. een inventarisatie van de risico's;
 - c. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
 - d. een kengetal voor de:
 - 1a. netto schuldquote;
 - 1b. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
 2. solvabiliteitsratio;
 3. grondexploitatie;
 4. structurele exploitatieruimte; en
 5. belastingcapaciteit.
 - e. een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

De gemeente Boxtel heeft nog geen vastgestelde beleidsnota Risicomanagement op basis waarvan invulling wordt gegeven aan de wettelijke regelgeving. Het is de bedoeling het beleid en de uitvoering van het risicobeheer binnen het samenwerkingsverband voor zowel de gemeente Sint-Michielsgestel, de gemeente Boxtel en van de gemeenschappelijk regeling MijnGemeenteDichtbij op elkaar af te stemmen en waar mogelijk te uniformeren. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een rapportage van de Rekenkamercommissie Boxtel van februari 2017 over risicomanagement. Eind 2018 kan een nieuwe Nota Risicomanagement tegemoet worden gezien.

De weerstandscapaciteit

Voor het in beeld brengen van de weerstandscapaciteit van de gemeente wordt beoordeeld of de gemeente bij een risicoscenario de schuldverplichtingen in de toekomst kan blijven nakomen zonder dat de uitgaven aan en de investeringen in noodzakelijke publieke voorzieningen in de knel komen.

De weerstandscapaciteit bestaat uit de incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Bij de incidentele capaciteit gaat het om de mogelijkheid tot opvangen van calamiteiten en eenmalige tegenvallers zonder dat het invloed heeft op voortzetting van taken op het vastgestelde niveau.

Met de structurele capaciteit worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van uitvoering van de bestaande taken.

De volgende middelen rekenen we tot de weerstandscapaciteit:

- Incidenteel: post onvoorzien, algemene (risico) reserve en stille reserves
- Structureel: eventuele begrotingsruimte en onbenutte belastingcapaciteit

Aanwezige weerstandscapaciteit

Incidenteel

Boxtel heeft geen post onvoorzien in de meerjarenbegroting opgenomen.

De Algemene reserve kent een verwachte stand per ultimo 2019 van € 7.454.000.

Stille reserves (vooral opgesloten in panden en gronden als de marktwaarde uitkomt boven de boekwaarde) rekenen we niet mee bij de bepaling van de weerstandscapaciteit en wel om de volgende redenen:

- de waardering van de stille reserves is vaak discutabel en op basis van schattingen;
- stille reserves zijn vaak niet op korte termijn in geld om te zetten.

Structureel

Onder het programma Modern meewerkend bestuur, beleidsproduct Algemeen budgettair is de structurele begrotingsruimte behorend bij deze meerjarenbegroting 2019-2022 opgenomen. Deze is nihil voor de jaren 2018 en 2019, € 631.000 voor 2020, € 2.542.000 voor 2021 en € 2.365.000 voor 2022.

De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend rekening houdend met de eisen die worden gesteld aan de eigen heffingen om in aanmerking te komen voor een zogenaamde artikel 12-uitkering van het Rijk. Deze eisen zijn: 100% kostendekking voor riolering en reiniging en een redelijk peil van de OZB-inkomsten. Voor 2019 is het OZB-percentages van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 door het Rijk vastgesteld op 0,1905 (was 0,1952 voor 2018) Bij een WOZ-waarde voor 2019 van het Boxtels onroerend goed van € 4.035 miljoen (woningen en niet-woningen) leidt dit tot een normopbrengst van € 7.686.000; de begrote opbrengst is € 7.139.000. Dit betekent een structurele weerstand van € 547.000.

De risico's

De risico's die niet zijn afgedekt via verzekeringen of voorzieningen zijn hieronder vermeld. De gemeente heeft verschillende verzekeringen afgesloten. Wanneer de gemeente wordt geconfronteerd met een claim van een derde kan dit meestal worden verhaald op de verzekering. Idem bij schadegevallen. Het is wel zaak dat de gemeente in deze niets te verwijten valt. Er moet schade-preventief gewerkt worden, o.a. door voldoende onderhoud te plegen, het correct naleven van bestaande procedures en het goed gemotiveerd afhandelen van bezwaarschriften. Risico's van achterstallig onderhoud beheerst de gemeente door het opstellen van beheerplannen. In onze gemeente zijn beheerplannen met daarbij horende budgetten opgesteld voor wegen, groen, verlichting, riolering, kunstwerken, sportaccommodaties, speeltoestellen en gemeentelijke gebouwen. De raad heeft in december 2017 vijf onderhoudsvoorzieningen omgezet in vijf (egalisatie)reserves voor onderhoud.

Risico's hoeven niet per se negatieve financiële gevolgen te hebben. Ook een financieel positief effect is mogelijk. De kwantificering van een risico is vaak lastig, evenals de bepaling van de kans dat het risico daadwerkelijk zal gaan optreden. Daarom maken we voor de kans een onderscheid tussen hoog (75%), midden (50%) en laag (10%). Door de financiële indicatie van het risico te vermenigvuldigen met de kans ontstaat het financieel effect. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen eenmalige en structurele effecten.

1. Risico's met een eenmalig financieel effect

Omschrijving risico's met een eenmalig financieel effect (bedragen x 1000)	Geschat risico	Kans	Kans x effect
Grondexploitatie, 1 jaar vertraging	€ 185	0,75	€ 139
Wachtgelden bestuurders	€ 800	0,25	€ 200
Niet uitvoeren correcte aanbestedingsprocedure	€ 446	0,50	€ 223
Kostenstijgingen grote projecten	€ 288	0,50	€ 144
Verstreckte garanties	€ 320	0,25	€ 80
Aansprakelijkheid eigendom/onderhoudsplichtige	€ 20	0,50	€ 10
Juridische procedures	€ 0	0,50	€ 0
Leegstand	pm		pm
Fiscaliteit sportbesluit	pm		pm
Totaal	€ 2.059		€ 796

Toelichting

Grondexploitatie

Vertragingen, en die kunnen ook optreden vanwege redenen die buiten de invloedssfeer van de gemeente liggen, leiden in het grondbedrijf tot financieel nadeel. Er zijn in Boxtel vier in exploitatie genomen complexen. Voor alle 4 waren eind 2017 verliesvoorzieningen getroffen ten bedrage van € 10,7 miljoen. Voor een meer uitgebreidere risicoanalyse wordt verwezen naar paragraaf G, grondbeleid. We schatten de risico's van een jaar vertraging hoog in. Wanneer een project één jaar vertraagt, moet er één jaar extra rente betaald worden. De boekwaarde eind 2017 bedroeg € 18,3 miljoen, hetgeen betekent dat € 7,6 miljoen niet is afgedekt met verliesvoorzieningen. Een jaar vertraging tegen een rentelast van 2,44% betekent een financieel nadeel van € 185.000.

Wachtgelden bestuurders

Voor aftredende collegeleden geldt dat zij gedurende een bepaalde periode van maximaal 3 jaar en 2 maanden recht kunnen hebben op wachtgeld. Uitgaande van 4x een uitkering van zo'n 3 jaar van 75% van het salaris van een wethouder ontstaat een maximale last van circa € 800.000. Gelet op de leeftijd zal niet elke wethouder voor de maximale termijn een beroep op wachtgeld hoeven doen. De kans dat alle wethouders tussentijds zullen aftreden achten we niet zo groot.

Niet uitvoeren correcte procedure van aanbesteding

Bij een aanbesteding zijn diverse juridische aspecten van toepassing, de aanbestedingsprocedure in praktische zin is nogal complex. Door de concurrentie in de markt is men alert op een eventuele omissie en juridische procedures worden steeds sneller aangespannen. Opgemerkt is dat het niet naleven van de regels de gemeente kwetsbaar maakt voor claims van concurrente leveranciers die menen door het handelen van de gemeente benadeeld te zijn.

Procedures rondom aanbesteding en de aanbestedingsregels worden getoetst en indien nodig aangescherpt en geharmoniseerd (Gemeente Boxtel, Gemeente Sint-Michielsgestel en het samenwerkingsverband MijnGemeenteDichtbij). In de loop van 2017 is een inkoopconsulent aangesteld bij MijnGemeenteDichtbij. De accountant heeft bij de controles over de boekjaren 2015, 2016 en 2017 geconstateerd dat in enkele gevallen ten onrechte geen Europese aanbestedingsprocedure is gevolgd. Dit leidde tot fouten in de rechtmatigheid van € 340.000, resp. € 107.000 resp. € 892.000. Op basis van het voortschrijdend gemiddelde schatten we het risico voor 2019 in op € 446.000.

Kostenstijgingen grote projecten

Het blijft altijd onzeker of voorgenomen grote werken binnen de gevoteerde kredieten kunnen worden gerealiseerd. Is de eerste globale schatting van de te maken kosten juist geweest? Zijn er goede opgestelde bestekken waardoor er geen discussie ontstaat over al dan niet meerwerk? Grote werken in de komende jaren zijn onder andere investeringen in de PHS met de aanleg van de verbindingsweg Ladonk-Kapelweg, Keulsebaan (deelplan 4c), de aanpassingen van de Molenwijkseweg, Bosscheweg-Dukaat en de diverse rioleringswerken.

De totaal geraamde investeringen in de jaren 2019 tot en met 2022 bedragen € 26,0 miljoen waarvan € 3,7 miljoen betrekking heeft op de kostendekkende activiteit riolering en € 10,3 mln. PHS-uitgaven die volledig gedekt worden door provinciaal subsidie en bijdrage Spoor en € 0,5 mln. investeringsuitgaaf Ontsluitingsweg Dukaat die gedekt wordt uit een exploitatiebijdrage Selissen. Een niet voorziene, niet verhaalbare kostenstijging van 10% zou neerkomen op een bedrag van € 1,15 mln. over een periode van 4 jaar ofwel € 288.000 in een jaar.

Indien de kostenontwikkeling tegenvalt, proberen we eerst bij te sturen door het kwaliteitsniveau aan te passen of bepaalde investeringsuitgaven achterwege te laten.

Verstreckte garanties

De grootste partij waaraan de gemeente borgstellingen en leningen heeft verstrekt zijn de Boxtelse woonstichtingen. De stichting Goed Wonen Liempde is inmiddels gefuseerd met de Boxtelse woonstichting Sint Joseph. Hoewel de woonstichting met ingang van 2014 verhuurdersheffing moet betalen, is haar financiële positie nog als gezond te kenschetsen.

Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw staat als eerste garant, de gemeente is ultimo 2017 achtervang voor € 91,1 miljoen verstreckte borgstellingen. De gemeente staat verder borg voor een bedrag van € 5,3 miljoen voor leningen verstrekt aan verenigingen, stichtingen en particulieren. Het hieraan verbonden risico schatten we in op 5% van € 5,3 miljoen = € 320.000.

Aansprakelijkheid gemeentelijke eigendommen of als onderhoudsplichtige

Vernielingen aan gemeentelijke eigendommen vallen niet onder de verzekering. Als de dader(s) niet meer te achterhalen is (zijn), komen de kosten van herstel voor rekening van de gemeenten. In dit verband kan ook gedacht worden aan het dumpen van xtc-afval in het buitengebied. Ook als de gemeente tekort is geschoten in haar wettelijke taak als onderhoudsplichtige kan zij aansprakelijk worden gesteld. De niet verhaalbare schade van vernieling of tekortschietend onderhoud wordt geschat op € 20.000.

Juridische procedures

Voor de financiële gevolgen van rechterlijke uitspraken heeft de gemeente een verzekering afgesloten. Daarbij is een maximumbedrag per geval van toepassing. Er zijn momenteel geen procedures waarbij verwacht wordt dat een financiële claim wordt neergelegd bij de gemeente.

Leegstand

Ondanks de opleving van de economische conjunctuur is er nog steeds sprake van leegstand in gemeentelijke gebouwen. Dit heeft nadelige financiële consequenties. Daarnaast heeft leegstand van gebouwen een negatieve uitstraling op de directe omgeving.

Fiscaliteit Sportbesluit

In het Bridport-arrest (19 december 2013, zaak C-495/12) oordeelt het Hof van Justitie van de EU dat de btw-vrijstelling voor (niet winst beogende) sportdiensten niet alleen geldt voor diensten van sportorganisaties aan hun leden, maar ook voor diensten door sportorganisaties aan niet-leden (volgens de Europese btw-richtlijn).

De Staatssecretaris heeft aangegeven dat vanwege het Bridport-arrest Nederland de btw-wetgeving inzake sport moet aanpassen. De aanpassing leidt er toe dat het gelegenheid geven tot sportbeoefening (zonder winstoogmerk) voortaan vrijgesteld zal zijn van heffing van btw. Dit betekent een btw nadeel, met name omdat de btw op investeringen en exploitatie niet meer terug vorderbaar zal zijn.

Met het verruimen van de btw-sportvrijstelling per 1 januari 2019 verandert het landschap van de financiering van sportaccommodaties. Het recht op vooraftrek van btw die aan gemeenten in rekening is gebracht over de kosten die toerekenbaar zijn aan de ter beschikkingstelling van sportaccommodaties vervalt.

De rijksoverheid zal de gemeenten voor dit nadeel compenseren via de nieuwe specifieke-uitkering Sport (SPUK Sport). Gemeenten zullen om in aanmerking te kunnen komen vóór 1 december 2018 een aanvraag moeten indienen waarbij zij alle btw belaste kosten in kaart brengen met betrekking tot de bouw, het onderhoud van sportaccommodaties en het beheer van sport en de aanschaf en het onderhoud van sportmaterialen. De kosten die voor de aanvraag in aanmerking komen betreffen uitsluitend kosten die vanaf 1 januari 2019 gemaakt zijn.

Met Prinsjesdag zal de definitieve regeling opgevoerd worden vanuit het Rijk. Het is niet de intentie vanuit het Rijk om een btw nadeel te creëren voor de sport. De uitwerking van de nieuwe regeling zal uitwijzen hoe de nieuwe organisatie omtrent de sportstichtingen ingericht kan/moet worden.

2. Risico's met een structureel financieel effect

Omschrijving risico's met een structureel financieel effect (bedragen x 1000)	Geschat risico	Kans	Kans x effect
Gemeentefondsuitkering	€ 0	0,50	€ 0
Ontwikkelingen sociaal domein	€ 500	0,50	€ 250
Mutaties uitkeringenbestand	€ 250	0,50	€ 125
Verbonden partijen	€ 50	0,50	€ 25
MijnGemeenteDichtbij	€ 0	0,50	€ 0
Opheffing gemeente Haaren	Pm		pm
Vennootschapsbelasting overheidsbedrijven	€ 0	0,50	€ 0
Totaal	€ 800		€ 400

Toelichting

Gemeentefondsuitkering

Naast de aanpassing van het accres zijn de jaarlijkse aanpassingen in de uitkeringsbasis van belang (vooral mutaties in aantallen bijstandsontvangers, woonruimten en inwoners, maar ook leerlingenaantallen onderverdeeld naar diverse soorten onderwijs). Hierbij spelen landelijke ontwikkelingen een rol, maar ook Boxtelse ontwikkelingen.

De door het kabinet Rutte II doorgevoerde bezuinigingen op apparaatslasten gemeenten i.v.m. opschaling gemeenten kennen een jaarlijks oplopend bedrag gedurende nog een groot aantal jaren. Hoewel de vorming van 100.000+ gemeenten van de baan is, heeft het kabinet besloten de daaraan gekoppelde bezuiniging te handhaven. Deze bezuiniging loopt voor Boxtel op tot € 1.475.000 in 2025. Tot en met 2022 is deze korting i.v.m. bezuinigingen op apparaatslasten gemeenten in onze begroting verwerkt, maar de verhogingen 2023-2025 zijn nog te gaan.

Tot en met 2018 is de ruimte onder het BCF-plafond, bij wijze van voorschot, onderdeel van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Met ingang van 2019 wordt in de circulaire voorafgaand aan het begrotingsjaar geen rekening meer gehouden met bevoorschotting via de algemene uitkering. In de toekomst wordt jaarlijks op basis van de laatste inzichten bij de septembercirculaire van dat jaar een nieuw voorschot gegeven. Dat voorschot wordt vervolgens afgerekend bij de meicirculaire in het volgend jaar. Tot en met 2018 was de voorschotregeling, als onderdeel van de algemene uitkering, een structureel dekkingsmiddel in de (meerjaren)begroting. De gezamenlijke provinciale toezichthouders hebben m.b.t. de veranderde werkwijze m.b.t. het in de begroting opnemen van de ruimte onder het BCF-plafond het volgende standpunt ingenomen: "Op de eerste plaats zien ook wij een onzekere

c.q. afnemende ruimte onder het BCF-Plafond. Wij onderschrijven dan ook de oproep van BZK om bij het ramen van de ruimte onder het BCF-plafond de nodige voorzichtigheid in acht te nemen. maar hebben ook geconstateerd dat in deze fase ieder percentage minder dan 100% arbitrair is. In afwachting van de uitkomsten van het onderzoek, om te bezien of het mogelijk en wenselijk is om voor de begroting 2020 nadere richtlijnen op te stellen voor de wijze waarop de ruimte onder het BCF-plafond geraamd kan worden, accepteren wij daarom voor de (meerjaren)begroting 2019 – 2022) een 100% raming van de ruimte onder het BCF-plafond als structureel dekkingsmiddel". Bij een raming van 100% wordt geadviseerd dit risico op te nemen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Zoals reeds in de Kadernota begroting 2019 aangegeven acht Boxtel een verwachte uitkering van 20% van het plafond verantwoord en deze is dan ook als inkomst opgenomen. De begrote uitkering van het 20%-aandeel van het plafond bedraagt € 147.000 in 2019 oplopend tot € 246.000 in 2022. Gelet op het standpunt van de toezichthouders kan gesteld worden dat Boxtel hier behoudend raamt en hier nog sprake kan zijn van een structureel positief risico van 80% (€ 588.000 in 2019).

Om er voor te zorgen dat de OZB jaarlijks niet te veel toeneemt heeft de rijksoverheid met de Vereniging Nederlandse Gemeenten een bovengrens afgesproken voor de stijging van het ozb-tarief. Deze macronorm is in 2015 en 2016 overschreden, maar in 2017 en 2018 geldt dat de landelijke stijging binnen de norm is gebleven. De macronorm voor 2019 is vastgesteld op 4,0%. De norm is niet in de wetgeving vastgelegd, maar het Rijk kan wel besluiten sancties op te leggen als gemeenten zich niet aan de afspraken houden. Tot op heden zijn geen sancties opgelegd. In de begroting van Boxtel is voor 2019 een stijging van de OZB voorzien van 2,0%, derhalve minder dan toegestaan volgens de macronorm.

Zoals aangegeven in de meicirculaire wordt vanaf 2019 het integreerbare deel van de integratie-uitkering Sociaal domein opgenomen in de Algemene uitkering van het Gemeentefonds. Gevolg van deze operatie is dat voortaan de één-op één relatie van de ontvangsten middelen en de beschikbare budgetten niet meer aantoonbaar is. Ook de vergoeding voor loon- en prijscompensatie loopt vanaf 2019 mee in de jaarlijkse ontwikkeling van het accres.

In de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 zijn de uitgaven van het sociaal domein losgekoppeld van de van het rijk ontvangen middelen sociaal domein. Gelet op de tekorten 2017 die in Boxtel zijn opgetreden in het sociaal domein en de in 2018 geactualiseerde afspraken m.b.t. de regionale inkoop zijn bij de Kadernota begroting 2019 de uitgavenbudgetten sociaal domein opgehoogd ten laste van de algemene middelen.

Per saldo geldt dat er binnen de Gemeentefondsuitkering sprake is van zowel positieve als negatieve risico's.

Ontwikkelingen sociaal domein

In het jaarverslag 2017 viel bij het sociaal domein een kanteling te constateren van een overschot 2016 naar een tekort 2017.

De specialistische jeugdzorg is door Boxtel belegd in een regionaal samenwerkingsverband. Uit een provinciale enquête is gebleken dat het volgens veel gemeenten moeilijk is om voldoende grip op deze regelingen c.q. samenwerkingsverbanden te houden. In het bestuursakkoord 2018-2022 is opgenomen dat het voor de komende jaren een speerpunt is om de regionale inkoop voor een deel te vervangen door lokale. Tot en met 2019 zijn we echter contractueel gebonden aan de afspraken met de regio. De komende tijd moet nog blijken in hoeverre de geactualiseerde afspraken met de regio niet opnieuw, net als in 2017, zullen leiden tot overschrijding van de begrote uitgavenbudgetten.

Bij de jeugdzorg is vaak sprake van complexe problematiek; een unieke cliënt in de zwaar specialistische jeugdzorg kan financieel grote gevolgen hebben. Daarnaast hebben we als gemeente weinig grip op verwijzingen via de huisarts.

Bij de WMO is er sprake van een risico omdat vanaf 2019 de kosten van de WMO mogelijk nog verder gaan stijgen, omdat de eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp dan niet meer inkomensafhankelijk zal zijn, maar er een vast abonnementstarief gaat gelden.

Hoewel we de ramingen voor de uitgaven in het sociaal domein hebben aangepast aan de uitkomsten van het jaar 2017, bestaat er toch nog een risico dat deze aanpassing onvoldoende is geweest. Ingeschat wordt een maximaal nadeel van € 500.000.

Mutaties uitkeringenbestand

In de Kadernota begroting 2019 is een structureel voordeel ingeboekt vanwege minder bijstandsgerechtigden omdat de economie aantrekt. Dit ingeboekte voordeel bedraagt € 455.000 in 2019 en € 665.000 vanaf 2020. Het blijft een risico of deze bedragen gerealiseerd gaan worden door een daling van het uitkeringenbestand zonder korting van het door het rijk te ontvangen BUIG-budget (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten). Het verschil tussen de programma-uitgaven en –inkomsten van het product Inkomensvoorzieningen 2019 benoemen we als risico; afgerond is dit een bedrag van € 250.000.

Verbonden partijen niet zijnde MijnGemeenteDichtbij

In het algemeen geldt dat de invloed van een individuele gemeente in een gemeenschappelijke regeling beperkter is dan bij het volledig zelf uitvoeren van de taak. Uit de jaarverslagen 2017 van met Boxtel verbonden partijen blijkt dat enkele partijen een structureel hogere bijdragen (ODBN, Veiligheidsregio) van de deelnemende gemeenten gaan vragen. Dit is reeds meegenomen in de Kadernota begroting 2019. ODBN heeft verder te kennen gegeven dat haar begroting 2019 niet binnen de wettelijke termijn bij de toezichthouder zal worden aangeleverd. Dit kan leiden tot een vermindering van de

bevoorschotting van de Gemeentefondsuitkering van de deelnemende gemeenten. Bij de Kadernota zijn op incidentele basis de gemeentelijke bijdrage aan de GGD en aan het Stadsgewest i.v.m. nazorg Vlagheide aangepast. Door deze aanpassingen zijn naar verwachting de bijdragen aan verbonden partijen op een juist niveau opgenomen in de begroting. Omdat ook verbonden partijen geconfronteerd kunnen worden met risico's die we nu nog niet kennen, houden we rekening met een niet nader benoemd risico van € 50.000.

MijnGemeenteDichtbij

In de Kadernota's begroting 2019 van de gemeenten Boxtel en Sint-Michielsgestel zijn de wensen van MijnGemeenteDichtbij (MGD) opgenomen en bij raadsbesluit gehonoreerd door beide gemeenteraden. Dat betekent dat MGD geen taakstelling meer heeft in haar begroting en voldoende geëquipeerd is om uitvoering te geven aan het gemeentelijk beleid zoals dat in de begrotingen 2019 van Boxtel en Sint-Michielsgestel is opgenomen. Risico van € 0.

Opheffing gemeente Haaren

De gemeente Haaren neemt via de gemeente Boxtel diensten af in het kader van de uitvoering op het terrein van het sociaal domein. Voor ICT en gemeentelijke belastingen zijn met Haaren in 2017 nieuwe dienstverleningsovereenkomsten gesloten met MijnGemeenteDichtbij. Het huidige tijdspad voorziet in de opheffing van de gemeente Haaren in 2021. Dit zal zeker ook gevolgen hebben voor MijnGemeenteDichtbij. Een deel van deze gemeente (het dorp Esch) wordt toegevoegd aan de gemeente Boxtel.

De opsplitsing van deze gemeente heeft een grote impact op MGD en op Boxtel. Het financiële belang voor MGD bedraagt ongeveer € 2 miljoen structureel. Dit is als volgt gekwantificeerd: 26 fte x € 60.000 = € 1.560.000 en overhead € 440.000. Er zullen afspraken gemaakt moeten gaan worden tussen de verschillende gemeenten die delen van de gemeente Haaren zullen overnemen. In hoeverre dat financiële consequenties heeft voor Boxtel is op dit moment nog niet te duiden.

Vennootschapsbelasting overheidsbedrijven

Gemeentelijke activiteiten die in concurrentie plaatsvinden in het economisch verkeer vallen met ingang van 2016 onder de vennootschapsbelasting. In dit verband valt onder andere te denken aan verhuur van gebouwen en grondexploitatie waarvan over de fiscale winst vennootschapsbelasting moet worden betaald.

Uit een uitgevoerd onderzoek is naar voren gekomen dat Boxtel niet onderworpen zal worden aan de vennootschapsbelasting dan wel dat er sprake is van objectieve vrijstellingen. De gemeente moet wel jaarlijks onderbouwen dat de vpb-plicht voor haar niet van toepassing is.

Samenvattend

Omschrijving	Kans x effect
Totaal risico's met een eenmalig financieel effect = benodigde incidentele weerstandscapaciteit	€ 796
Totaal risico's met een structureel financieel effect = benodigde structurele weerstandscapaciteit	€ 400

Weerstandsvermogen

De verhouding tussen de aanwezige weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit geeft de ratio weerstandsvermogen aan. Geconcludeerd kan worden dat het weerstandsvermogen per einde 2019 zowel op incidentele als op structurele basis voldoende is. Onderstaande weergave verduidelijkt dat.

Ratio weerstandsvermogen	incidenteel	structureel
(bedragen x € 1.000)		
Feitelijke weerstandscapaciteit	7.454	547
Benodigde weerstandscapaciteit	796	400

Kengetallen

Zoals in het begin van deze paragraaf vermeld dient m.i.v. de begroting 2016 een set van vijf financiële kengetallen te worden opgenomen. De invoering van deze set van vijf kengetallen is bedoeld om de financiële positie voor raadsleden meer inzichtelijk te maken. Per kengetal wordt een korte beoordeling gegeven.

1A. Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de begrotingsomvang.

netto schuldquote per 31 december	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019
	58,48%	59,49%	65,38%

Een netto schuldquote tussen 0% en 100% wordt door de VNG als normaal beoordeeld, bij een percentage >100% is voorzichtigheid geboden. Er zijn gemeenten die weinig vreemd vermogen op hun balans hebben staan, maar bij Boxtel is dat niet het geval en dat is niet op korte termijn te veranderen. Van belang is dat Boxtel in staat blijft om de rente en aflossing te kunnen blijven voldoen (en daarvoor is kengetal 4 een indicatie). Boxtel heeft aandacht voor zijn schuldenpositie. De toename van de netto schuldquote van 2019 t.o.v. 2018 wordt veroorzaakt door enerzijds een toename van de schulden op begrotingsbasis en anderzijds een afname van de begrotingsomvang, i.c. de totale baten.

1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

netto schuldquote per 31 december gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen **rekening 2017** **begroting 2018** **begroting 2019**

47,14% 48,75% 54,83%

De door Boxtel verstrekte leningen zijn in 2019 lager dan in 2018.

2. De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de Algemene reserve (inclusief jaarresultaat na bestemming) en de bestemmingsreserves.

Solvabiliteitsratio	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019
	25,66%	26,06%	24,81%

De VNG beoordeelt een solvabiliteitsratio tussen 30% en 80% als normaal. Voor Boxtel blijft voorzichtigheid geboden. De begrote solvabiliteit 2019 loopt terug door enerzijds een afname van de bestemmingsreserves en anderzijds een toename van het balanstotaal. De Algemene reserve geeft voor 2019 een lichte stijging te zien ten opzichte van 2018.

3. Kengetal grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden (=€ 0 voor Boxtel) en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Kengetal grondexploitatie	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019
	9,42%	6,08%	8,08%

Een lagere boekwaarde en daarmee een lager percentage is in dit geval gunstig.

4. Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om tekorten of extra lasten te kunnen opvangen. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarvan het omgekeerde geldt. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage.

Structurele exploitatieruimte	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019
	3,07%	1,89%	2,08%

Geconcludeerd kan worden dat op dit punt sprake is van enige flexibiliteit van de Boxtelse begroting. Immers alle drie de jaren kennen geen uitkomst met een percentage beneden 0.

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van de gemeente wordt berekend door de totale woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in jaar t (voor 2019 in Boxtel begroot op € 688) te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (€ 721) en uit te drukken in een percentage. Hierbij moet worden aangetekend dat hier wordt uitgegaan van een meerpersoonshuishouden van 2 personen of meer in een huis met een gemiddelde Boxtelse WOZ-waarde, een rioolheffing gebaseerd op maximaal 200 m³ waterverbruik en een afvalstoffenheffing gebaseerd op een meerpersoonshuishouden verhoogd met 10 ledigingen 240 liter container diftar.

Woonlasten meerpersoonshuishouden	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019
	98,58%	93,32%	95,38%

De belastingdruk in Boxtel ligt al jaren iets beneden het landelijk gemiddelde.